

LLOC	Ferran Turné 1-11. Nau Bostik, Barcelona
DATA	19 de octubre 2023
COORDINA	El globus vermell
COL·LABORA	Diputació de Barcelona, Ajuntament de Barcelona, Institut Metròpoli, Institut de la Infància i l'Adolescència, Universitat Oberta de Catalunya – CoolSchools, Nau Bostik
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT	Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya Direcció General d'Economia i Social Solidària, el Tercer Sector i les Cooperatives
WEB	https://patisxclima.elglobusvermell.org/
DINAMITZACIÓ	Mamen Artero (coordinadora patios x clima) Toni Aragón (administració de Castilla y León)
PARTICIPANTS	Representants d'administracions locals i autonòmiques de: Alcalá de Henares / Badalona / Balaguer /Barcelona / Cardedeu / El Papiol / El Salar (Granada) / Girona / Gobierno de Aragón / Junta de Andalucía / Junta de Castilla y León / L'Hospitalet de Llobregat / Madrid / Manacor / Manresa / Mataró / Mollet del Vallès / Reus / Sabadell / Sant Boi de Llobregat / Sant Feliu de Llobregat / Solsona / Valladolid / Vitoria-Gasteiz / Zaragoza Excusen la seva presència: Granollers / Sant Martí de Riucorb / El Prat de Llobregat / Cornellà de Llobregat / Manresa / Arenys de Mar / Cervelló / El Vendrell / Eivissa / St. Cugat del Vallès / Tordera / St. Joan Despí / Gavà / Valencia Àmbits professionals: Ambientologia, antropologia, arquitectura, biologia, ecologia, educació social, educació, enginyeria, filosofia, paisatgisme, pedagogia...

Per setè any consecutiu es celebren les Jornades de Renaturalització d'Espais i Entorns Educatius. Al llarg d'aquests anys les jornades han estat un espai de trobada i reflexió per a professionals de molts àmbits que de manera transversal treballen per a millorar la ciutat a nivell físic, mediambiental, social o educatiu.

Enguany, les jornades han obert un nou espai de reflexió : la **I Taula Intersectorial a nivell Estatal, per a permetre l'intercanvi entre administracions locals o autonòmiques que estan enfrontant el repte de la Renaturalització de l'Escola.**

L'esdeveniment va aplegar a més de 30 administracions (unes 80 persones) per parlar d'aquests reptes i, entre totes, co-crear possibles línies de treball que permetin avançar en la implementació d'aquest tipus de projecte a nivell ciutat.

En l'actualitat són molts els municipis que estan acollint la renaturalització de la ciutat dintre de les seves agendes urbanes, com a projectes estratègics de ciutat. Els espais educatius i els seus entorns són espais d'oportunitat però també un repte per a les administracions. Com ho estan fent altres municipis? Com s'està treballant a nivell autonòmic la temàtica?

Les ciutats que estan intentant donar resposta a l'adequació i renaturalització de les seves escoles a nivell global es troben amb reptes de caire legal, tècnic, relacional (són projectes transversals que toquen més d'un departament) o formatiu, entre d'altres.

Es proposa treballar en 5 grups per identificar necessitats i propostes de tipus legal, tècnic, relacional o formatiu per part de les administracions. Es presenta a continuació un resum de les aportacions de cadascun dels grups:

Grup 1. NECESSITATS I PROPOSTES TÈCNIQUES

S'insisteix en la necessitat de coherència entre el procés de renaturalització i el projecte pedagògic i la importància d'establir un marc comú amb criteris clars i ben definits. Es presenta un esquema que divideix els recursos en humans, econòmics i de gestió. Els recursos humans especialitzats es divideixen en els centrats en la coordinació entre l'administració i els agents educatius i els centrats en el disseny i el manteniment del projecte de renaturalització. Pel que fa als recursos econòmics, es distingeix la necessitat de cercar fonts de finançament i la gestió de l'augment de costos. Pel que fa als recursos materials, s'esmenta la necessitat de prioritzar la gestió de l'aigua. Pel que fa als recursos de gestió, es divideixen entre els destinats als espais i els destinats als temps.

Llistat d'idees:

- Necessitat de coordinació i planificació. De definició d'estàndards i criteris clars.
- Importància de gestionar la temporalitat del projecte tenint en compte els períodes lectius
- Prioritzar la gestió de l'aigua i l'aplicació de les solucions basades en la natura. Importància d'actuar en context de sequera: terres permeables, jardins de pluja, espècies acords.
- Necessitat d'assessorament tècnic expert vinculat a l'administració de l'escola i la necessitat general de perfils especialitzats per al disseny i el manteniment del projecte de renaturalització, així com d'equipament amb kits de material tècnic.
- Adequació de les propostes plantejades als recursos existents
- Compartició de recursos d'informació, guies, indicadors... per reduir despeses
- Centralització de compres per abaratir costos
- Necessitat de complir els terminis
- Es detecta la manca d'accés a fons per part de municipis petits
- Importància del feedback
- Atenció a la compatibilitat d'usos del pati

Grup 2: NECESSITATS I PROPOSTES LEGALS

S'insisteix en la necessitat de voluntat política i a la constitució d'un únic òrgan de gestió que controli tots els centres educatius. S'esmenta la necessitat d'aprendre a gestionar la incertesa i revisar les homologacions.

Llistat de necessitats:

- Necessitat de voluntat política
- Un únic òrgan de gestió. Es fa referència al mètode de treball dels consorcis com a exemple
- Evitar múltiples competències no coordinades
- Necessitat de no replicar els models anteriors

coordina:

PATIX X CLIMA
patixxclima.elglobusvermell.org

promou i financia:

en col·laboració amb:

patís x clima

- Transformació educativa basada en la pedagogia
- Revisió de les homologacions. Dificultats degudes a la por i al risc vinculats a la responsabilitat civil.
- Legalització de nous elements a les escoles
- Integrar un programa de manteniment
- Importància de l'autoconstrucció, participació i cocreació
- Es planteja la pregunta: Per què la llei no exigeix una superfície mínima de sòl permeable?

Llistat de propostes:

- Normativa nova més laxa que s'adapti a cada edat educativa
- Assessorament legal
- Licitació amb homologació d'empreses (reduir temps de contractació)
- Més recursos econòmics específics per a la transformació de patís
- Més implicació i més recursos per al manteniment per part dels Ajuntaments
- Establiment d'una taula de treball amb tota la comunitat educativa quan es facin noves escoles.

Grup 3: NECESSITATS I PROPOSTES RELACIONALS

Es divideixen les necessitats i les propostes relacionals en els àmbits següents: participació de la comunitat educativa i l'entorn del barri; coordinació dels diferents agents; manteniment; comunicació cap a dins i cap a fora i estratègia global.

Llistat de necessitats:

- Implicació d'entitats i col·lectius de l'entorn. Implicació dels veïns, les famílies i d'agents tècnics
- Necessitat de coordinació entre els diferents agents i l'administració, així com d'un seguiment controlat
- Treballar la comunicació entre escola i administració, interdepartamental i entre municipis, compartint dades i referències;
- Establir un grup de control i incloure la diversitat d'agents i disciplines des de l'inici
- Millorar i incrementar els recursos econòmics i de personal per al manteniment
- Necessitat d'estratègia global per evitar intervencions "pedaç" i concebre el pati com part de la infraestructura verda urbana

Llistat de propostes:

- Millora dels òrgans de participació per aconseguir una implicació de tota la comunitat educativa
- Establir consells d'infants i joves i fomentar la participació de les escoles als Consells de Medi Ambient
- Establiment d'un grup de control present des de l'inici del procés, que inclogui equip tècnic i que vinculi l'administració amb l'escola i el barri
- Elaborar un catàleg de solucions i propostes
- Vincular el projecte a les pràctiques professionals i processos d'inserció sociolaboral
- Establiment d'un observatori de patís renaturalitzats que serveixi de referència.

coordina:

PATIS X CLIMA
patisxclima.elglobusvermell.org

promou i financia:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE TRABAJO
Y ECONOMÍA SOCIAL

en col·laboració amb:

Grup 4: NECESSITATS I PROPOSTES FORMATIVES

Es fa referència a la manca de conscienciació sobre la necessitat de renaturalització i a la manca de formació de les famílies, de la ciutadania i de tota la comunitat educativa, així com dels equips tècnics i de manteniment. També es fa referència a la necessitat de fomentar la participació.

Llistat de necessitats:

- Necessitat de conscienciació
- Manca de capacitació de personal de manteniment
- Manca de formació de tècnics
- Procés de renaturalització com a procés de sanació

Llistat de propostes:

- Elaboració de mètodes interactius de divulgació com a reclam per a la participació, mitjançant tallers, tertúlies i díptics que serveixin per sensibilitzar
- Formació d'un grup motor tallers d'experts que vinculi escola, administració i ciutadania
- Turisme pedagògic per visibilitzar experiències i facilitar intercanvis
- Formacions per a famílies sobre els avantatges de la renaturalització de patís i l'aprenentatge experimental

Grup 5: PROPOSTES GENERALS

Es fa referència a utilitzar el pati com a eina educativa, a posar en valor les competències ecosocials com a eix clau i explorar-ne els beneficis a tots els nivells. La renaturalització és una oportunitat per a totes: ciutat educadora- escoles educadores- barris educadors.

Llistat d'idees:

- Conviure amb la natura no és un premi, som natura i ecodependents.
- Pel que fa a la sostenibilitat de les propostes, es proposa partir d'uns mínims consensuats més enllà dels mandats polítics, els temps i els espais són importants.
- Necessitat d'establir un codi ètic, involucrar els equips directius i incloure les decisions al full de ruta.
- Pel que fa als recursos, es planteja prioritzar-los en funció de necessitats contrastades amb avaluacions de rigor. Abans de començar un projecte, pensar en la seva sostenibilitat.
- Aprendre a conviure amb el risc (drets de la infància) i anar més enllà de les dictadures de la por i la higiene.

coordina:

PATIS X CLIMA
patixclima.elglobusvermell.org

promou i financia:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball

GOBIERNO DE ESPAÑA
INSTRUMENTO DE TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL

SEPE

en col·laboració amb:

CONCLUSIONS

- Necessitat de continuar treballant els reptes i les experiències que s'estan donant a nivell estatal.
- Necessitat d'establir un marc comú, definint estàndards, criteris i estratègies
- Necessitat de crear un observatori a nivell estatal de patis renaturalitzats i la correspondència amb els seus projectes pedagògics.
- Necessitat de treballar una participació inclusiva oberta a tota la comunitat educativa, així com col·lectius, entitats i la ciutadania en general per tal que el projecte de renaturalització del pati escolar sigui un procés pedagògic de sensibilització i transformació ecosocial de referència.

Es llença la proposta de crear un espai de treball comú, observatori o lloc de trobada per a compartir a nivell estatal, els reptes entre les diferents comunitat autònomes és similar i es poden compartir experiències o mètodes a molts nivells.

La Taula ha estat una primera trobada entre administracions a nivell estatal, que ha permès constatar la necessitat d'intercanvi d'informació. Caldria poder aprofundir en les temàtiques iniciades per a poder endreçar i donar respostes globals als projectes de renaturalització dels espais i entorns educatius a nivell global.

coordina:

PATIS X CLIMA
patisxclima.elglobusvermell.org

promou i financia:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE TRABAJO
Y ECONOMÍA SOCIAL

SEPE

en col·laboració amb:

I TAULA INTERSECTORIAL ESTATAL - RENATURALITZACIÓ D'ESPAIS I ENTORNS EDUCATIUS

patix x clima

coordina:

PATIX X CLIMA
patixxclima.elglobusvermell.org

promou i financia:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball

Gobierno de España
Ministerio de Trabajo
y Economía Social

SEPE

en col·laboració amb:

Ajuntament de
Barcelona